

Universitätsbibliothek Paderborn

**Joannis Pierii Valeriani Bellunensis Hieroglyphica, Sive De
Sacris Ægyptiorum Aliarumque Gentium Literis,
Commentariorum Libri LVIII**

Valeriano, Pierio

[Lipsiae] ; Francofurti Ad Moenum, 1678

Mansuetudo.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14259

heretur ab alio, uti Boves, & Oves, quæ animalia sunt insigniter mansueta, eos qui manu trahunt facile sequentia: ideoq; non omnium hæc munera, sed Judæorum tantum esse videbantur: propterea quod illis, tametsi virtutis nihil operarentur, sufficiebat tamen nihil iniqui agere. Atque hoc Davidum illud citat Hesychius: *Homines & Jumenta salvos facies, Domine.* Nec sum nefcius, pastores Ovi, apud Ægyptios ignominia cujusdam nota, & pene prophanos habitos, quo nomine Appionum apud Josephum est, Iraeliticos populos appellatbat: atq; ipsi hoc in historia sacra dissimulant. Sed ut simplicitate illam vivendi, qua colligitur tam ex nostra, quam ex antiqua gentium pene omnium memoria, prætereamus (certatim enim scriptores omnes primum hoc humanæ vitæ institutum lundibus omnibus ad coelum ferunt) est & mystica interpretatio, qua Ægyptii posteriores ii, qui à prisca illis longe desciverant, non pastores ipsos, sed pastorum significatum odio prosecuti reprehenduntur. Nam qui corporis incitationibus, ejusq; voluptatibus indulgere sibi permiserunt, dubio procul hos, qui recta moneant, quadam velut execratione declinabit. Atq; id denique erat in causa, ut ab oitis jam antiquioribus illis præcorum sacerdotum institutionibus, qui papiro videntabant, qui cassioniam & synceram animi puritatem amplectebantur, recentiores mox ex otio & opulentia ad delicias & illecebras prolapsi, in quas cursu effusissimo ferebantur, cooperint pastores hujusmodi de parter aspernari & abominationi etiam habere: utpote qui, ait Horatius, nil vellent ab iis audire, nil dicere, nil quod ægros levare posset, fidis offenderentur medicis, amicis irasperentur, si quando eos funesta veteri suffocatione arcere properarent. Sic & Cainus pastorem fratrem, hominem quippe pietati addictum, ferre non potuit, cum ipse terrenis tantum affectibus mancipatus esset. & passim etiam nunc probi modestiæ viri a potentioribus ignominiose accipiuntur, fœlesti, impotentes, parasiti, & ambubairum collegia in honore sunt, & quæcumque appetierint commoda conquantur, atque ita demum.

*Potores, bibuli, media de nocte Falerni
Oderunt porrecta negantem pocula, quamvis
Nocturnos jures te formidare vapores.*

DOCTOR VIRTUTIS. CAP. XIX.

Ut vero ad pastores nostros revertatur, pastorem Ovium Ambrosius interpretari videtur dices. Ut patrem rationis, doctoremq; virtutis. Et ubi scriptum, *filios Arietum Domino offerendos*, principes Ecclesiæ exponit Eucherius: & Oves intelligit eos, qui simplici, vera, puraq; fide pietatem hanc nostram amplectuntur: de quibus Christus, *Oves mee vocem meam audiunt, & ad Petrum: Pasc Agnos meos.* Quo super exclamat Salomon: *Pasc animas pecorum tuorum: de quibus scriptum est, Aries duos in primitiarum sacrificio ad septem Agnos immaculatos anniculos, & virulum num de ornamento adjici debere.* Praecilla quippe mandata diceret Hesychius, & virtutes quas sequi alias velut Oves oportet, ad primam illam oblationem applicandas. Quod vero Aaron pontificalibus iam ornamenti instructus Arietem obtulit in holocaustum, per Arietem, Theologi, ut idem Hesychius, Christum intelligent immolatum: ille enim ducatum præbere Ovibus euntibus in pascua, & ad ingressum ingressumq; à caulis & in caulis solet: sicut & Christus dux perfæctæ conversationis est, a quo videlicet ea sumpsit exordium, atque ideo intrare & exire Ovibus præcipiebat.

INNOCENTIA. CAP. XX.

Ante alia autem tam Ovis quam Agnus hieroglyphicum est innocentia. Hinc illud apud Cyprianum sapientissime scriptum libro de Livore: *Meminisse debemus, quo vocabulo Christus plenam suam appellat, quo titulo gregem suum nuncupet. Oves nominat, ut innocentia Christiana Ovibus significetur: Agnos vocat, ut agnorum naturam simplicem mentis inviterit.*

MANSVETUDO. CAP. XXI.

Et imbellum, purum, simplicem, ac egregie mansuetum hominem, eundemque immaculatum, ac pectori candidissimo præditum hieroglyphice significare qui volunt, Agnum pingere consueverunt: id enim mansuetissimum ejus ingenium exposcere videtur. Nam & ipso vocabulo ægri puritatem castitatemq; significat. Et antiqui sacrificiuli auguresq; Maximam hostiam ovili pecoris appellata.

Apellabant, non ab amplitudine corporis, sed ab animo placidore. Comprobant etiam hoc sacrificium. Agnus est. & nostri servitoris insignis: Agnus, ab omnibus Christianorum antiquitate summa exceptus veneratio: de quo fertur illud a priscis vatis dictitatum, TANQUAM AGNUS. Nam ut Agnum coram Agnus me. ratione obmutuisse, Agnum patibulo applicitum anniversaria nobis commiseratio & ploratus reintegrit. Et praecursor ille Deo plenus, Agnum hunc intento digito commonstravit. Hoc vero picturæ genus cum synodo sexta jam antiquatù esse percepisse, neq; satis mihi faceret Latina traductio, ad Graecæ me contuli exemplaria in quibus remita traditæ inueni. Enim tamen scriptor eis in eis inveniuntur γεραῖς δινοὶ δακτυλοὶ θεοὶ τελετέραιοι εἰς τὸ πνον παρελθόντες καὶ χάρεσθε τὰ ληπτά, οὐδὲν δὲ μὴ διεργάτες τοῦ φαινούντος θεον ημῶν. Τέον δὲ πακτωταὶ τοπεῖς εἰς τὰς σπιάς, οὐδὲ τὰ ληπτά σπουδαῖτε τοῦ τελετήστα τοῦ διδεομένα καταστεπούντοις, καὶ χάρειν τελετήστα τοῦ μόνου, καὶ τὰ ληπτά αὐτοῖς τομέας τοῦ φαινούντος, τοῦ εἰς τὰς σπιάς τοῦ θεοῦ πακτωταὶ τοῦ φαινούντος, καὶ ταῖς εἰσόσι διπτήνται τοῦ παλαιοῦ ἀντίστησθε οὐδὲν.

Busundi dicitur τὸ πεπινεστερόν οὐδὲ λαλεῖ κατανοῦντες. Εἰ τοις μάκρω τὸ σφραγίδα πελτηταῖς τοῦ πατέρος εἰπεῖτε. Εἰ τὸ σωτῆρας θεατὰς κατεργάτες θεού τοῦ φρονέντος τοῦ κοσμοῦ δούλων τελεστῶν. Id est in quibusdam venientiarum imaginum picturi Agnus digitò præcursorū indicatus delineatur, qui receptus est in effigiem doni illius optatissimi, quo genus humanum Deum Opt. Max. honestavit: cui Gratia nomen ab excellenti quadam indidimus. Ille enim sub eo velamento verum Agnum, ad quem dictata nostrorum veterum respxere, Christum Deum nostrum ostentat. Nos vero figuræ, & descriptiones veterum, prout sunt veterrim nota, præfigurationes. Ecce si concessa, honorifice arg. libenter amplectentes, gratissimum tamen donum illud à Deo nobis liberaliter erogatum præferimus, ipsam rei veritatem, ut que illa veterū dictata jam adimpleverit admittentes. Ut igitur quod perfectum arg. absolutum est in picturitionibus etiam, quæ omnium oculi objiciuntur, describatur, Agnum, qui peccata mundi tollit, Christum Deum nostrum humanam post bac effigit, pro antiquo Agno pingendum esse decernimus: quippe qui per hujusmodi figuram, humilitatem verbis illius quod à Deo processit, intelligamus: memores, simus, cum nostri corporis exuvias suscepimus, ac perinde cruciatibus affectum morte nobis salutifera decessisse, mundumq; inde redemptum esse, manu quasi previa doceamus. Quid vero super his Latinus interpres, quid Doctores asserant, alii viderint. Decret. de consecratione, distinct. 3. can. sextam sanctam Synodum. Traducere enim mihi religio fuit, cum illa jam sint ab Ecclesia recepta. Quin & Ovem pro masuetudine poni passim videas, præcipue vero in Evangelica, ut dictum, disciplina, ubi Oves & Hædis segreganda prædicuntur. Vitam siquidē illi peragunt intaminatam, qui masuetudinem amplectuntur, & ab eo, qui mitis est, & humilis corde, suscipiunt morum rationem, paratique sunt tanquam Oves ad jugulationem, si sit opus, trahi, ut Dominum imitentur. Sane Ovem Hesychius hominem præ se ferre tradit in Divinis literis, qui simplex admodum sit, neminiq; noceat, & a perperam factis abstineat: de quo plura alibi. Hædi vero petulati sunt atque erratici, qui prærupta quæque rupium, & loca præcipitiis exposita consequantur.

OPULENTIA.

A蒲 alieni historiæ sacræ scriptores, Ovis est proventus etiam & seracitatis indicium, cui Graecæ dictionis vox ipsa etiam favere videtur. Nam ut plerique interpretantur, οὐρανὸν, quasi οὐρανὸν appellatur, quod rerum earum opulentiam significat quæ ad victimum faciunt. Sed ut in ovibus persistamus (latum enim est τὸ οὐρανός vocabulum) ubi Hesiodus ait, οὐρανόντες μέλαν ἐν τοῖς δόνισσοις interpres ajunt μῆλαν ἐνεκα, de imperio & opibus debere intelligi: propterea quod Principes optimi pastorem vitum agere soliti sunt. Sane veteres in tanto Oves honore habuere, ut ex iis tantum opes fieri existimarent, & pecuniam & peculium inde dicta Jurisconsulti tradunt, ideoque fictum Oves lanam olim autem habuisse. Hinc cum Hercules ex Africana victoria nihil præter Oves abegisset, aurea mala secum asportasse dictus est, μῆλον enim dicitur Ovis, & ea locutione pomum usurpat. Sunt enim qui scribant, in illis hortis, qui Hesperidū fuiste dicuntur, olealtrōs tantum progeri minari: alii autem cotonea ibi latissime provenire tradunt, eaque à colore aurea nuncupata. Namque in manu Herculis pomaria statuuntur in antiquissimis ex ære statuis, cotonea sunt, de quorum significationibus loco suo inter arbores differimus.

FELICI-